

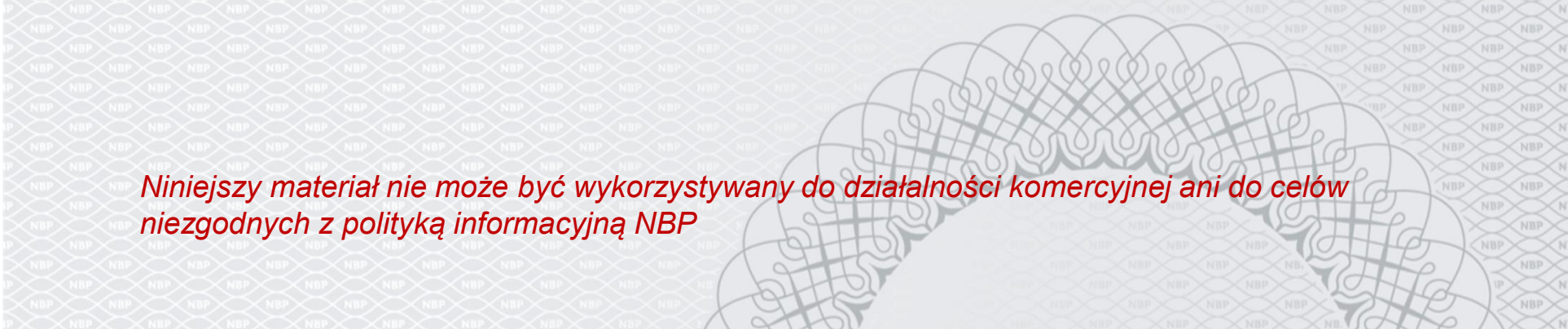
NBP

Narodowy Bank Polski

Barbara Jaroszek / Dyrektor Departamentu Emisyjno - Skarbcowego

Perspektywy rozwoju rynku obrotu gotówkowego w Polsce

Warszawa / 4 września 2018 r.

Niniejszy materiał nie może być wykorzystywany do działalności komercyjnej ani do celów niezgodnych z polityką informacyjną NBP

Agenda

1. Obieg banknotów i monet w Polsce rośnie
2. Nowa rola NBP w obrocie gotówkowym
3. Stan gotowości uczestników rynku obrotu gotówkowego

1.

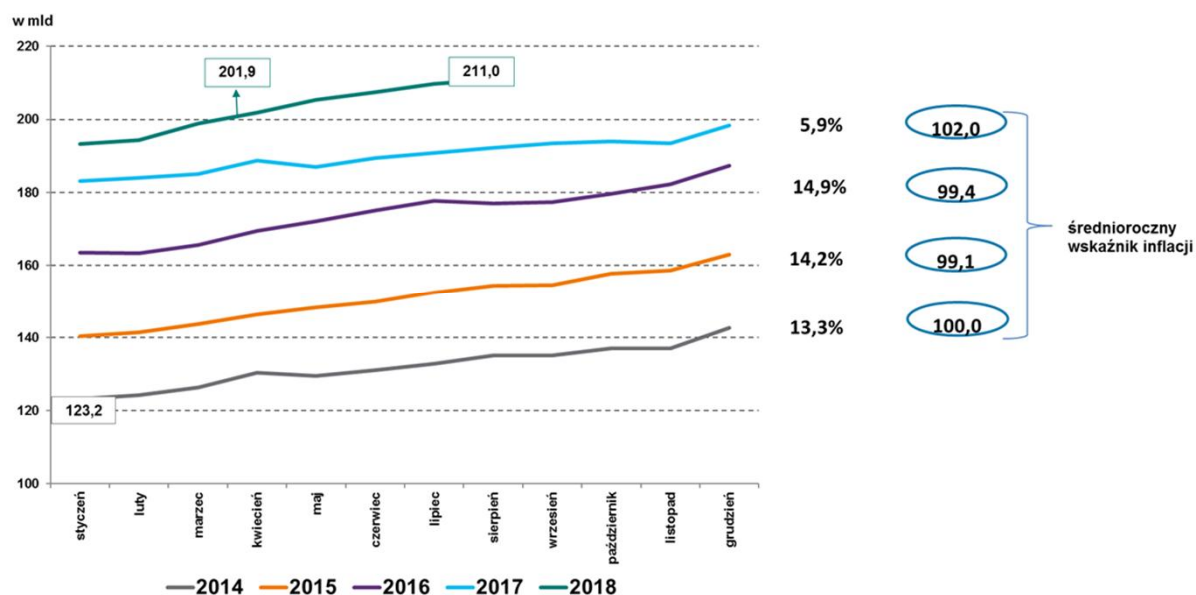
Obieg banknotów i monet w Polsce rośnie

Wartość obiegu na 1.09.2018: 210 553 544 138,48 zł

Udział w M1: 22,6%

Udział w PKB: 10,6%

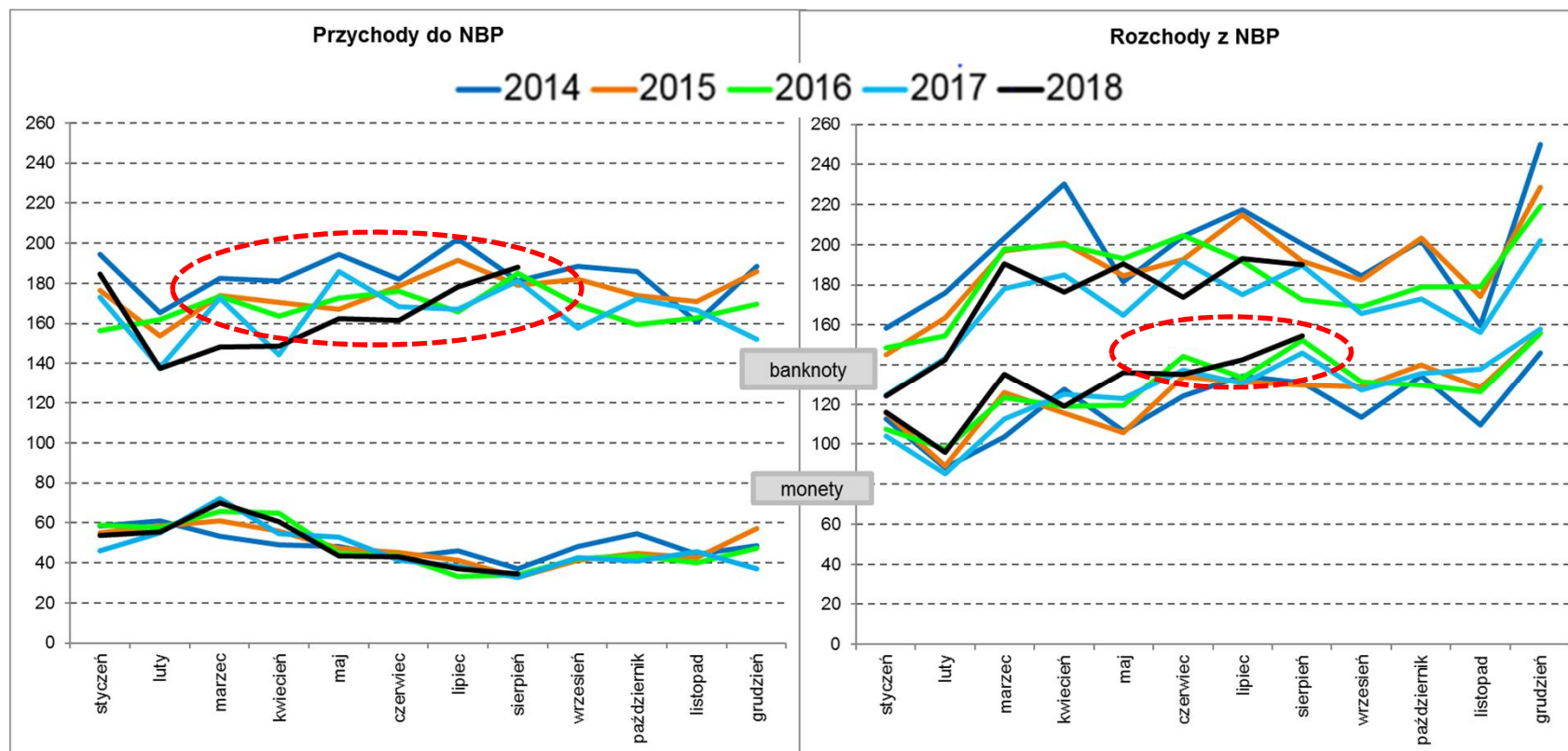
Wartość obiegu banknotów i monet w latach 2014-2018

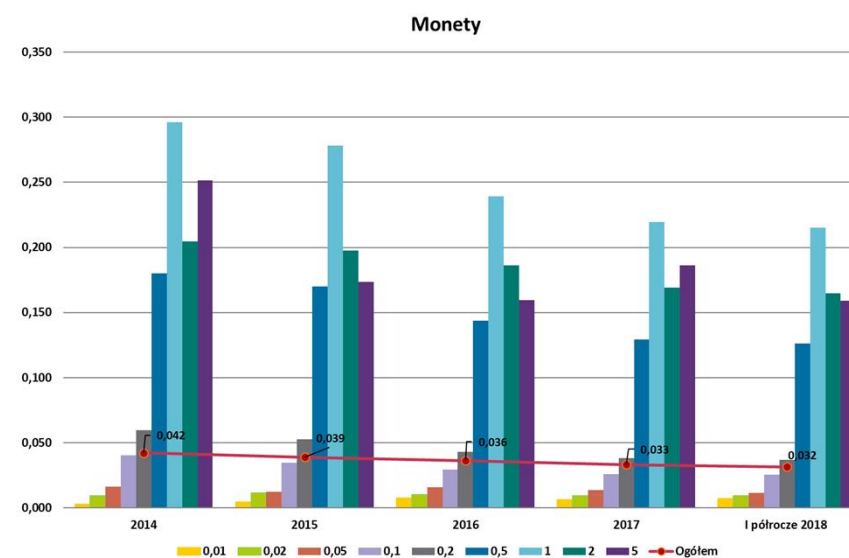
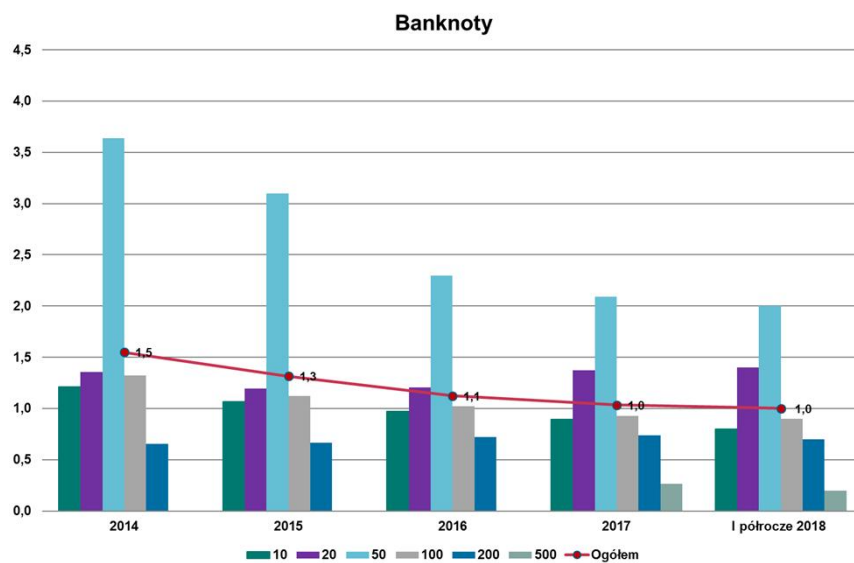
Poziom saturacji banknotów nowej emisji do banknotów ogółem znajdujących się w obiegu

Data	200 zł	100 zł	50 zł	20 zł	10 zł
31.08.2018 r.	53,2%	40,9%	59,0%	95,8%	91,5%

Pobieranie i odprowadzanie waluty polskiej – 31.08.2018 r.

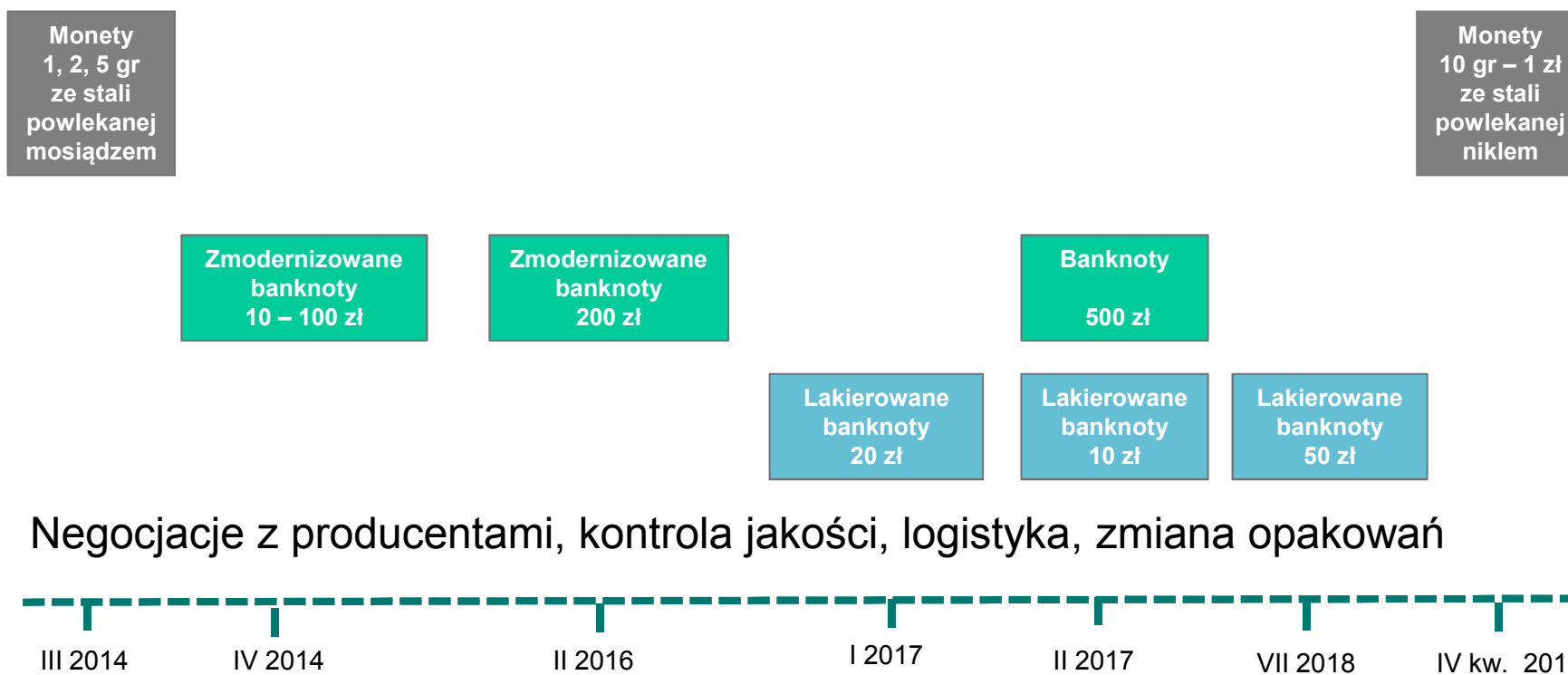

Pobieranie i odprowadzanie waluty polskiej – rotacja banknotów i monet (w cyklach)

Wzrost skali recykulacji banknotów i monet

Obniżanie kosztów emisji

2.

Nowa rola NBP w obrocie gotówkowym

NBP – katalizator zmian na rynku obrotu gotówkowego

Jakość

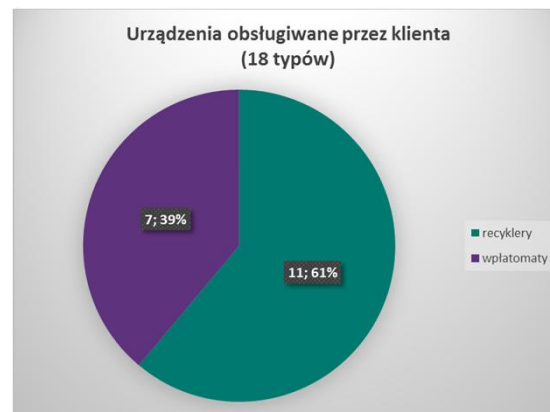
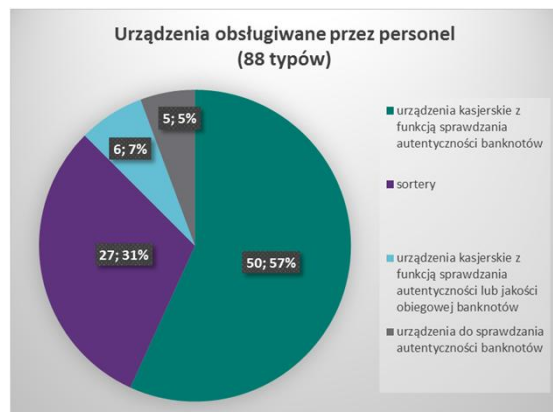
Bezpieczeństwo

Standaryzacja

Kryteria jakości obiegowej banknotów

Testy urządzeń obsługujących banknoty

Odprowadzanie banknotów do NBP w jednym strumieniu

Odprowadzanie monet do NBP w jednym strumieniu

Wieloorientacyjne sortowanie banknotów

Kwartalna sprawozdawczość

Standaryzacja zawartości opakowań banknotów

Konsultacje z rynkiem

- ❑ 2017 r. - 11 spotkań
- ❑ 2018 r. - 9 spotkań

- ❑ banki,
- ❑ Poczta Polska SA,
- ❑ firmy procesujące gotówkę w imieniu banków,
- ❑ producenci i serwisanci urządzeń,
- ❑ operatorzy bankomatów,
- ❑ zrzeszenia reprezentujące interesariuszy, w tym sieci detaliczne (Polska Organizacja Firm Obsługi Gotówki, Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji, Polska Izba Handlu, Polska Izba Paliw Płynnych)

Emisja nowego banknotu 500 zł

Kierunki i założenia zmian w krajowym obrocie gotówkowym

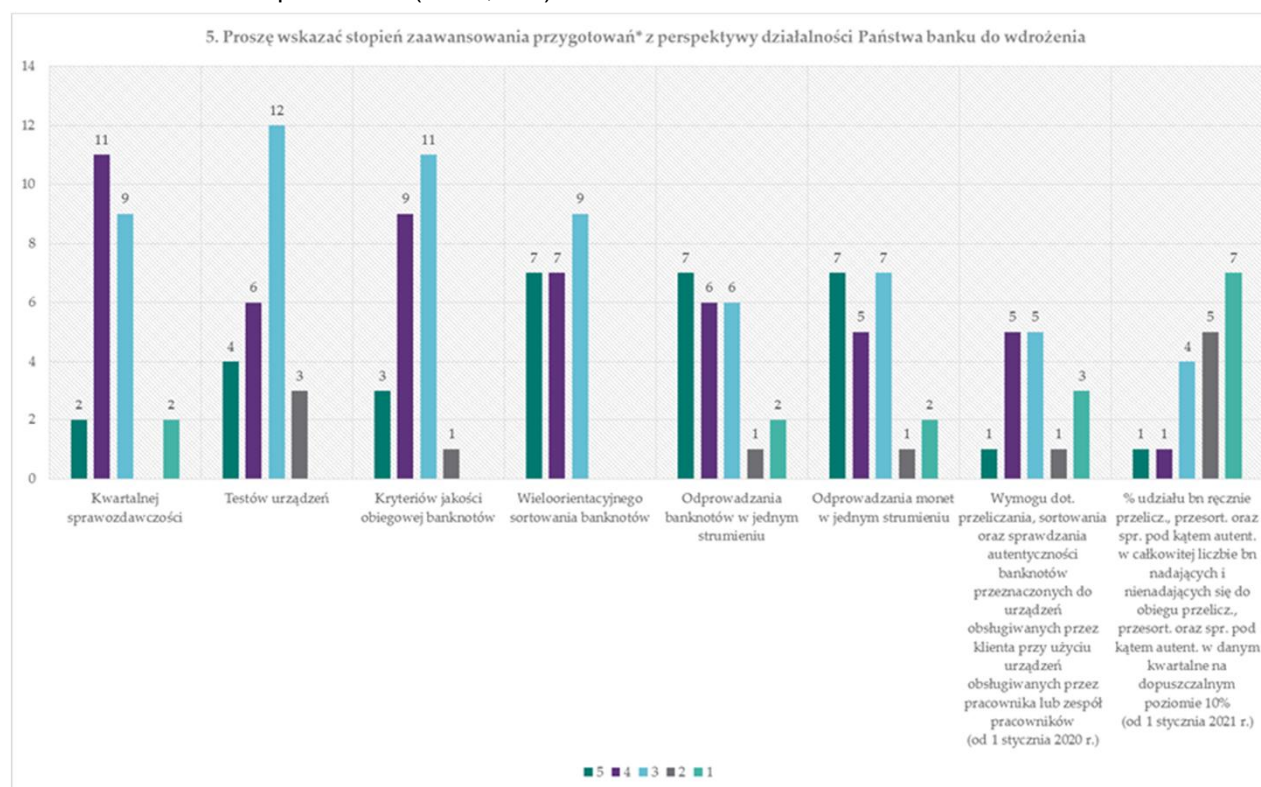
Zmiany przepisów regulujących krajowy obrót gotówkowy

**Społeczna
odpowiedzialność
za
obróć gotówkowy**

Stopień przygotowania rynku do zmian - ankieta ewaluacyjna

Wyniki ankiety dotyczącej zmian wdrażanych od 1 lipca 2018 r. (stan na czerwiec 2018 r.)

Ankietowani: centrale podmiotów (banki, CIT)

- ❑ **100%** ankietowanych podmiotów uznało przyjętą formułę spotkań za efektywną
- ❑ **wysoki lub bardzo wysoki** stopień zaawansowania prac :
 - jeden strumień banknotów (**59 %** odpowiedzi) **+ 9 p.p.**
 - jeden strumień monet (**54%** odpowiedzi) **+ 14 p.p.**
 - wieloorientacyjne sortowanie banknotów (**60%** odpowiedzi) **+ 25 p.p.**
 - wymóg maszynowego przeliczania wsadu do urzędów (**40%** odpowiedzi)
- ❑ przeważająca opcja odpowiedzi (**40%**) dot. **umiarkowanego** zaawansowania przygotowań
- ❑ **niski** stopień zaawansowania prac:
 - 10% udział ręcznie przeliczonych banknotów (**67%**)

Harmonogram zmian: 2019 – 2021

2019

- Wdrożenie kodów kreskowych w ramach przemieszczeń gotówki wewnątrz struktur NBP

2020

- Wdrożenie kodów kreskowych u producentów znaków pieniężnych
- Obowiązek maszynowego przeliczania banknotów przeznaczonych do urządzeń obsługiwanych przez klienta

2021

- Wdrożenie kodów kreskowych przez uczestników rynku
- Nowe opakowania na banknoty
- 10% dopuszczalny próg liczby banknotów przeliczanych ręcznie w ogólnej liczbie przeliczanych banknotów w kwartale

Obrót gotówkowy do roku 2023 – perspektywa NBP

NBP	• Dopasowanie sieci do rynku • Współpraca regionalna • Depozyt dwustronny - analiza • Koszty emisji
Banki	• Dalszy outsourcing • Relacja gotówka/operacje bezgotówkowe
Firmy CIT	• Koncentracja rynku • Nowi uczestnicy rynku • Presja odbiorców
Producenci i serwisanci urządzeń	• Współpraca z NBP - umowy • Udział w testach urządzeń (spełnienie wymagań dla urządzeń) • Kryteria jakości obiegowej banknotów
Sieci handlu detalicznego	• Urządzenia samoobsługowe • Zarządzanie zapasem gotówki • Współpraca z NBP

3.

Obrót gotówkowy – 2 miesiące po wejściu w życie zmian

Banknoty waluty polskiej zatrzymane do ekspertyzy: 10 dni roboczych w NBP

od 1 stycznia do 28 sierpnia

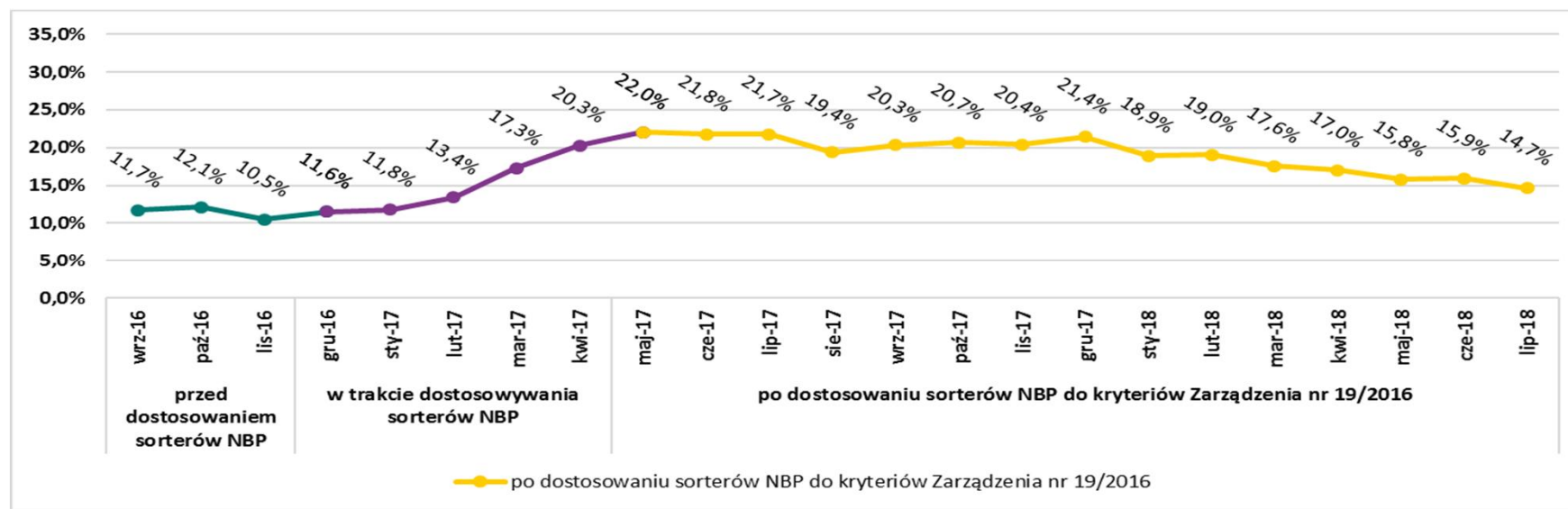
Rok	Ogółem	Autentyczne	Fałszywe
2017	5 111	1 598	3 513
2018	4 571	1 323	3 248

od 1 lipca do 28 sierpnia

Rok	Ogółem	Autentyczne	Fałszywe
2017	1 086	247	839
2018	1 740	978	762

Znaczna liczba banknotów autentycznych w 2018 roku została zatrzymana bezpośrednio przez Policję (653 szt.) i jednorazowo przez bank (174 szt.)

Zmiana poziomu niszczenia banknotów 50 zł w wyniku zaostżenia parametrów sortowania

Specyfika regionów - ankieta ewaluacyjna

Czynniki wpływające na działalność

- ☐ Próba w skali kraju: 5 regionów
- ☐ Ankieta przekazana do lokalnych uczestników rynku (banki i CIT) w sierpniu br. przez O/O NBP
- ☐ Zakres tematyczny pytań
 - jakość znaków pieniężnych
 - stopień zrozumienia kluczowych zmian wdrażanych na rynku obrotu gotówkowego
 - współpraca z NBP i rozpoznanie potrzeb rynku
- ☐ Kontynuacja badania we wrześniu br. w pozostałych regionach

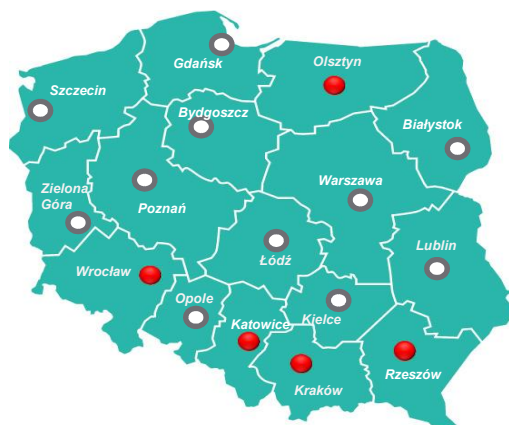

- ☐ Kluczowe czynniki wpływające na specyfikę działalności

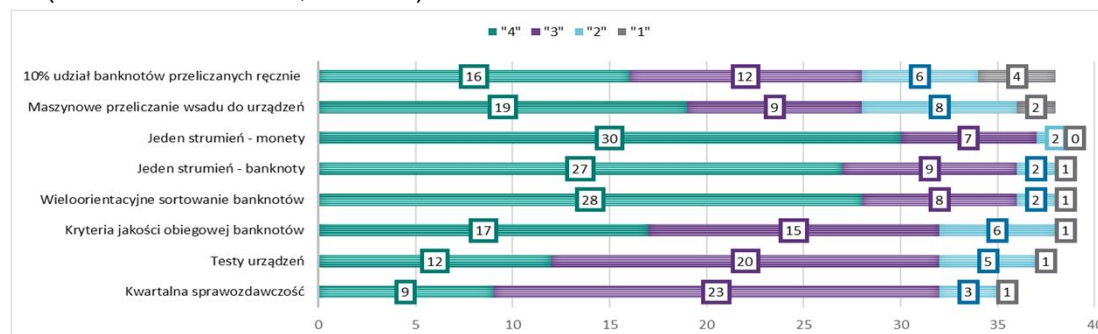
Czynnik	Olsztyn	Kraków	Katowice	Wrocław	Rzeszów
Regionalna infrastruktura	40%	75%	75%	65%	86%
Flota samochodowa	40%	25%	75%	35%	43%
Specyfika obsługiwanych klientów	100%	75%	88%	82%	100%
Regulacje wewnętrzne	60%	75%	88%	82%	86%

Specyfika regionów - ankieta ewaluacyjna

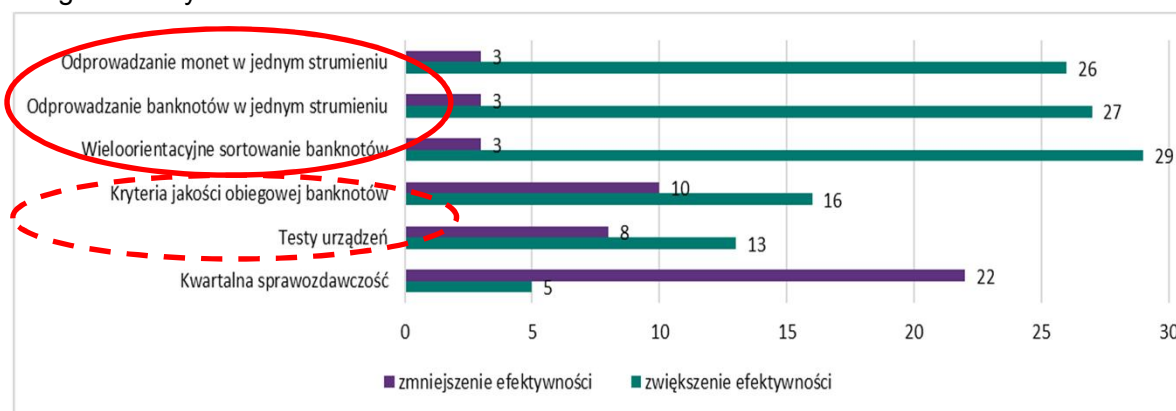
Zmiany wdrażane na rynku

- Stopień zrozumienia kluczowych aspektów związanych z wdrażanymi zmianami (skala: 4 – b. dobrze; 1- słabo)

- Która ze zmian w największym stopniu wpłynęła na zwiększenie efektywności procesów gotówkowych?

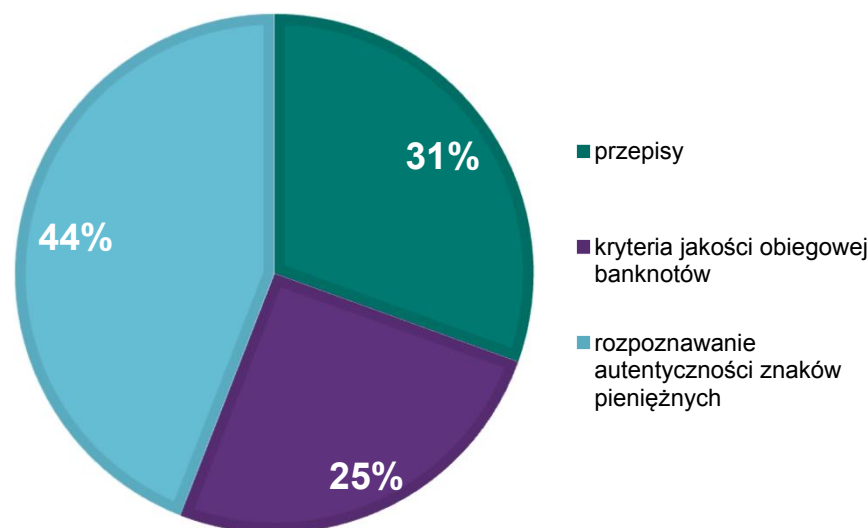

Specyfika regionów - ankieta ewaluacyjna

Współpraca i potrzeby rynku

- Wysoka i bardzo wysoka ocena współpracy z O/O NBP wyrażona przez podmioty
- Szkolenia: jakość obiegu, autentyczność walut, przepisy

Specyfika regionów - ankieta ewaluacyjna

Jakość

- ☐ Ocena jakości banknotów znajdujących się w obiegu w regionie (skala: 1- b. niska; 4 – b. wysoka)

Olsztyn	Kraków	Katowice	Wrocław	Rzeszów
3	3	3	3	3

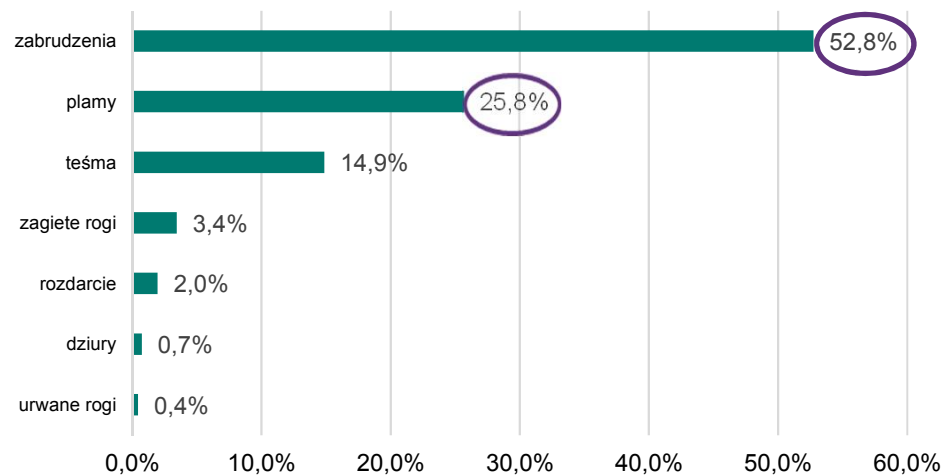
- ☐ Wskazanie jaki jest wpływ określonych defektów na negatywną ocenę jakości banknotów (skala: 4 - bardzo duży; 1 - bardzo niski)

- ☐ Defekty o największym znaczeniu w regionie:

- Olsztyn – zagięcie krawędzi, zagięcie rogów, wiotkość
- Wrocław - ubytek, zagniecenie, zabrudzenie
- Katowice - podklejenie, dziura
- Rzeszów - podklejenie, rozdarcie, dziura
- Kraków - ubytek, dziura, rozdarcie

- niejednocierne podejście w skali kraju
- wymagania klientów determinujące procesy gotówkowe

Powody kierowania banknotów do niszczenia w podziale na rodzaje defektów na przykładzie próby obiegowej banknotów lakierowanych 10 zł

Dane dot. okresu: 23 listopada 2015 – 17 sierpnia 2018

Specyfika regionów - ankieta ewaluacyjna

Jakość

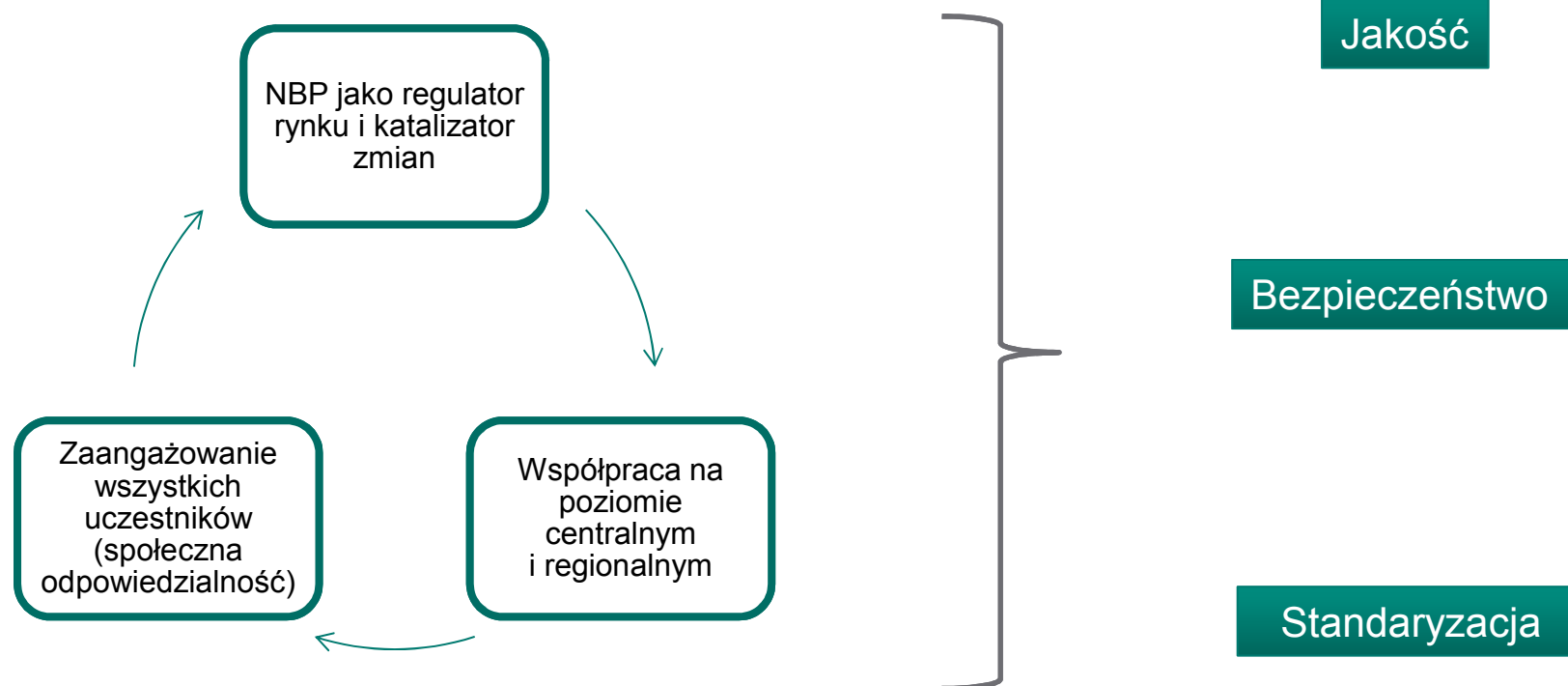
□ Pomimo wdrożenia przepisami wieloorientacyjnego sortowania, część podmiotów nadal układa banknoty w jednej orientacji (52% ankietowanych)

□ Przyczyny:

- przyzwyczajenie pracowników
- wymagania klientów (umowy)
- standardy zasileń placówek (regulacje wewnętrzne)

- Wieloorientacyjne sortowanie banknotów = brak konieczności układania = zwiększenie efektywności procesu sortowania = dłuższa żywotność = mniejsze koszty emisji

Podsumowanie

Narodowy Bank Polski

Barbara Jaroszek

Dyrektor Departamentu Emisyjno-Skarbcowego,
Narodowy Bank Polski

sekretariat.des@nbp.pl

Dbamy o wartość pieniądza